

บทคัดย่อ

ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับสารฆ่าแมลงและการใช้วิธีปฏิบัติ

การปนเปื้อนของสารฆ่าแมลงในผลผลิตทางการเกษตรพบเห็นได้อยู่ค่อนข้างบ่อย อันเป็นผลมาจากเกษตรกรเก็บผลผลิตโดยที่ยังมีผลตกค้างของสารฆ่าแมลงอยู่ จะด้วยความตื่นตัวหรือไม่ก็ตาม นอกจากนี้ การวิจัยในด้านนี้ยังมีน้อยมาก การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงความรู้และการใช้วิธีปฏิบัติในการใช้สารฆ่าแมลงของเกษตรกร ทางเลือกในการใช้วิธีการอื่นแทนการใช้สารฆ่าแมลง และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้วิธีปฏิบัติ ได้ใช้พื้นที่ในจังหวัดสงขลาเป็นสถานที่ทำการวิจัย ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) เป็นวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง ใช้การสัมภาษณ์เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ได้เริ่มขึ้นในเดือนตุลาคม 2539 และสิ้นสุดในเดือนมีนาคม 2540

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับการใช้สารฆ่าแมลงให้เหมาะกับอาการที่พืชถูกทำลาย รวมทั้งวิธีการใช้ แต่เกษตรกรยังขาดความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของกลุ่มของสารฆ่าแมลง สารออกฤทธิ์ การสลายตัว รวมทั้งผลตกค้าง เกือบทั้งหมดของเกษตรกรได้ใช้วิธีปฏิบัติตามคำแนะนำ (recommended practice) ในการใช้สารฆ่าแมลง เกี่ยวกับทางเลือกอื่นในการใช้แทนการใช้สารฆ่าแมลง เกษตรกรราวครึ่งหนึ่งได้มีการใช้วิธีการและวิธีทางฟิสิกส์ การใช้สารสกัดจากพืช และการปลูกพืชเหลื่อมฤดู เกี่ยวกับการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการใช้วิธีปฏิบัติตามคำแนะนำ (การทดสอบสมมติฐาน) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจ การฝึกอบรมและการดูงานนอกสถานที่ การหาความรู้ทางหนังสือพิมพ์และสิ่งตีพิมพ์ การหาความรู้ทางโทรทัศน์ การหาความรู้ทางวิทยุ การไปหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐเดินทางมาหา และความรู้เกี่ยวกับสารฆ่าแมลง กับการใช้วิธีปฏิบัติตามคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สารฆ่าแมลง

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สารฆ่าแมลงยังมีความจำเป็นในการใช้ แต่เกษตรกรยังขาดความรู้บางอย่างเกี่ยวกับการใช้สารฆ่าแมลง การจัดฝึกอบรมแบบเข้มข้นเป็นสิ่งที่ควรกระทำแก่เกษตรกร และเจ้าของร้านค้าสารฆ่าแมลง

คำหลัก : เกษตรกร ความรู้ การใช้วิธีปฏิบัติ สารฆ่าแมลง

ABSTRACT

Farmers' Knowledge of Insecticides and their observance of Recommended Practices

Contamination by insecticides of agricultural produce is postulated, as farmers pay little attention to the residual effects of their chemical treatments, whether or not they are aware of the danger. Little research had been undertaken in this area, however. This study aimed to identify farmers' knowledge of insecticides, their uses of recommended practices in insecticide application, alternatives to chemical insecticides, and factors associated with the use of recommended practices. The study area selected was Songkhla Province in Southern Thailand. Accidental random sampling was employed for selection of farmers to be interviewed, and personal interviews were undertaken for data collection, during October 1996 - March 1997.

The study revealed that farmers had a good knowledge of the symptoms of plant injury and what insecticides to use, but had little knowledge of the classifications of insecticides, their active ingredients, breakdown in the environment, or residual effects. Most farmers followed the recommended guidelines during application. For alternatives to insecticides mechanical physical controls; natural, crude botanical extracts; and delayed cropping systems were used by some farmers. For hypothesis tested, a positive correlation was observed between (a) economic status, short training sessions or study tours, exposure to newspapers and other printed matter, television and radio, home visits by agricultural extension officers, visits by farmers to local agricultural offices, knowledge of insecticides, and (b) the use of recommended practices when applying insecticides.

The study suggest that the use of insecticides in necessary for insect control, but alternatives are being developed. Intensive training courses should be developed concerning the use of pesticides, not only for the farmers but also for the ownwes of stores where insecticides are sold also.

Key words : farmers, knowledge, recommended usage, insecticides.